

30. oktober 1986

EM 6/1986

Almindelige bemærkninger

Nærværende landstingslov erstatter den tidligere valglov, landstingslov nr. 1. af 30. marts 1982.

Forslaget indeholder på en række forskellige punkter, nogle principielle ændringer i forhold til de tidligere regler.

For det første bliver der mulighed for, at personer der midlertidigt tager ophold uden for Grønland, kan bevare deres valgret til landstinget.

For det andet åbnes der mulighed for, at vælgerne kan afgive stemme på et parti. I den forbindelse er der fastsat regler for, hvorledes partier skal være godkendt forinden valgets afholdelse.

De øvrige ændringer er fortrinsvis udtryk for forenklinger samt redaktionelle ændringer.

I forbindelse med lovens vedtagelse vil det nødvendige materiale til afholdelse af valg blive udarbejdet. Det drejer sig om partilisteanmeldelsesblanketter, kandidatanmeldelsesblanketter (for enkeltkandidater), fortrykte bekendtgørelser, opslag, blanketter til anmeldelse af nye partier, m.m.m..

Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser.

§ 2. Bestemmelsen gør det muligt for uddannelsessøgende og andre at bevare stemmeretten til landstinget ved midlertidigt ophold uden for Grønland

§ 3. Folketingsmedlemmer valgt i Grønland vil i henhold til § 2 have valget til landstinget. Dem er det derfor ikke længere nødvendigt særligt at nævne i § 3.

§ 4. Antallet af landstingsmedlemmer fastsættes til 27, 23 kredsmandater og 4 tillægsmandater. Man undgår dermed, at landstinget kan komme til at bestå af et lige antal medlemmer.

§ 5 stk. 2 I henhold til den nugældende bestemmelse regnes valgperioden fra den 1. maj. I forbindelse med, at der er åbnet mulighed for at afholde valg i "utide", er det nødvendigt af fastsætte, fra hvilket tidspunkt efter valgets afholdelse valgperioden regnes.

§ 5 stk. 3 Det foreslås, at valgnævnet fastsætter valgdatoen ved udskrivelse af såvel ordinært som ekstraordinært valg.

§ 6. Forslaget indebærer, at der en gang om året udarbejdes valglister. Disse valglister suppleres løbende ved, at kommunernes folkeregister laver en tilflytterliste såvel for hovedlisten, som for tillægslisten. Fordelen ved dette system er, at valglisten er klar den dag, valget udskrives. Iøvrigt er reglerne identiske med de regler, der gælder for udarbejdelse af folketingsvalglisten, hvilket betyder, at de kommunale folkeregistre relativt nemt vil kunne udarbejde valglisterne, idet systemet i forvejen er dem bekendt.

I § 6, stk. 4 er det foreslået, at det særlige afsnit af valglisten for Nuuk kommune, der vedrører områderne uden for den kommunale inddeling, først udarbejdes efter valgets udskrivning, idet det ikke er teknisk muligt løbende at ajourføre en valgliste for disse områder.

§§ 7 og 8. Vedrører slettelse af valglisten og optagelse på tilflytterlisten.

§ 9. Det er i henhold til forslaget kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om optagelse på valglisten for de i § 2 nævnte personer. Valgnævnet er ankeinstans for kommunalbestyrelserne. Imødekomme af en begæring om optagelse på valglisten for personer omfattet af § 2, har virkning i 2 år.

§ 11 stk. 3 Som en konsekvens af § 6, stk. 4 foreslås det, at de dele af valglisten for Nuuk kommune, der vedrører områderne uden for den kommunale inddeling, såvidt mulig fremlægges til gennemsyn i perioden mellem valgets udskrivning og valgets afholdelse, i modsætning til valglisterne iøvrigt, der fremlægges til gennemsyn i forbindelse med den årlige udarbejdelse jfr. § 11, stk. 1.

§ 16. Idet der åbnes mulighed for at afgive stemme på et parti, bør de opstillede partier i forvejen godkendes af et bestemt antal vælgere. Det er foreslået, at antallet af vælgere, der anmelder et nyt parti, skal svare til det antal stemmer, der ved det seneste valg skulle til for at opnå et mandat. Det kan nævnes, at der ved valget i juni 1984 blev afgivet 22542 gyldige stemmer. Såfremt nærværende forslag vedtages, skal der 835 vælgere til for at anmelde et nyt parti til kommende valg.

§ 17. Ny bestemmelse som angiver hvilke kandidater der kan opstille til valg. Næmlig kandidater som opstiller for et parti, jfr. § 18 og enkeltkandidater jfr. § 19.

§ 18. I henhold til den nugældende bestemmelse er kandidatanmeldelsesfristen fastsat til den første søgnedag i marts.

De foreslåede 3 uger mellem kandidatanmeldelsesfristens udløb og valgdagen er nødvendiggjort af, at der skal være rimelig tid til at trykke og udsende stemmesedlerne.

Der skal ikke længere udarbejdes kandidatanmeldelser for de enkelte kandidater, som opstiller for et parti. Anmeldelsen af et partis kandidater sker nu ved, at samtlige partiets kandidater i en landstingskreds anmeldes på en særlig partilisteanmeldelse. Denne partilisteanmeldelse skal foruden kandidaterne og stedfortrædernes navne, fødselsdato, stilling og bopæl, indeholde partiets godkendelse af de opstillede kandidater.

§ 20, stk.3 Forslaget skal ses på baggrund af det meget store arbejde, der er forbundet med at indsamle 40 - 50 stillere pr. kandidat. Eftersom partiets opstilling i henhold til den foreslåede § 16 i forvejen er godkendt af et antal vælgere, ses der ikke at være betænkeligheder ved den foreslåede forenkling.

§ 22 stk. 1 Forslaget indebærer, at valgbestyrelserne i de enkelte kommuner ikke længere skal angive, om de anser de indleverede kandidatanmeldelser for gyldige. Men de skal angive antallet af

gyldige stillere samt oplyse om anmeldelsen iøvrigt synes at opfylde, kravene i §§ 16- til 21. (Kandidater og stedfortræderes underskrifter m.v.)

§ 24 stk. 1 Det foreslås, at det er valgnævnet og ikke landsstyret, der træffer nærmere bestemmelse vedrørende stemmesedlerne.

§ 24. Der fastsættes bestemte krav til stemmesedlernes udformning.

§ 26 stk. 2 Udformningen af opslaget skal ændres som en konsekvens af, at der åbnes mulighed for at afgive stemme på et parti.

§ 26 stk. 4 Det fastslås, at der kan afgives stemmer på et parti eller en kandidat. Endvidere lovfæstes det, at afstemning sker ved at sætte kryds ved en kandidat på en fortrykt stemmeseddel, jfr. § 24.

§ 28. Vedrører afstemningslederens optælling af stemmerne efter stemmeafgivningens afslutning. I henhold til stk. 3 fastslås det, at en stemme er afgivet på et parti, når krydset er sat indenfor partiets afsnit af stemmesedlen. Stemmen er afgivet personligt for en partikandidat, når krydset er sat enten ud for kandidaten eller såvel ud for kandidaten som partibetegnelsen.

§ 29 stk. 1 Indebærer ikke nogen ændring af den gældende praksis bortset fra, at en stemmeseddel kan være gyldig, selv om den indeholder mere end et kryds, jfr. § 28, stk. 3.

§ 29 stk. 3 Det skal nu være muligt i valgbogen at anføre, hvor mange stemmer et parti har opnået.

§ 30. Afstemningslederen skal straks meddele resultatet til afstemningslederen i valgkredsen, i modsætning til den nuværende bestemmelse, hvor der står: "snarest muligt og senest dagen efter".

§ 31. Denne bestemmelse er ligesom den foregående, et udtryk for ønsket om, at resultaterne meddeles videre til den respektive myndighed straks efter optællingen.

§ 33. Fordelingen af de fire tillægsmandater sker i henhold til denne bestemmelse. Princippet er, at der foretages en beregning af, hvor mange stemmer der medgår til opnåelse af et mandat (afgivne gyldige stemmer divideret med det antal mandater, partierne har opnået tillagt de 4 tillægsmandater). Med denne faktor som udgangspunkt fordeles tillægsmandaterne mellem partierne i forhold til deres stemmetal og kredsmandaten.

Der henvises iøvrigt til den skematiske opstilling i bilag 1.

§ 38. Forslaget er en konsekvens af reglen om valgperioden i § 5, stk. 2.

§ 42. Der henvises til bemærkninger vedrørende § 26, stk. 4.

§ 46.

Der henvises til bemærkninger vedrørende § 29, stk. 1.

Det foreslås iøvrigt at § 32 ophæves. Reglen i § 32, stk. 1 findes i forvejen i landstingsloven om Grønlands Landsting. Bestemmelsen i stk. 2, 2. pkt. om medlemmer, der midlertidig opgiver bopælen i Grønland, bør medtages i landstingsloven om Grønlands Landsting, hvis den ønskes opretholdt. Det samme gælder stk. 2, 1. punktum som rent faktisk betyder, at det ledigblevne mandat efter et medlem, som mister sin valgbarhed bortfalder. Det har antageligt ikke været hensigten, at et sådan mandat ikke kan besættes af det udtrædende medlems stedfortræder. Hvis dette er tilfældet, bør bestemmelsen medtages i landstingsloven om Grønlands Landsting.

LANDSTINGSVALGET DEN 6. JUNI 1984

	Stemmer	27 mandater fordelt i forhold til stemmetal	Kredsmandater	Forskjel = antal tillægsmandater
Atassut	9863	11,81 = 12	11	1
IA	2737	3,28 = 3	1	2
Siumut	9942	11,91 = 12	11	1
=====				
Ialt	22542	27	23	4
=====				

Fordelingen er endelig jfr. § 33, stk 3.